

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XIII. Majus bonum, salvo amoris ordine, referri non potest ad minus
bonum, velut amoris finem, seu positivè, seu negativè ultimum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

sic tamen ut memineris semper quid illi debeas, nec ista propter se, sed ista pro illo, nec ista cum illo, sed ista propter illum, & per ista (tamquam ad hoc obsequium tuis & utilitati famulantia) illum... diligas.

94 S. Ignatius Societatis Jesu Fundator in aureo Exercitiorum Lib. Edit. Antwerp. anni 1676. tit. Principium seu Fundamentum pag. 67. Creatus est homo ad hunc finem, ut Dominum Deum suum laudet, & reveretur, eique serviens tandem salvus fiat. Reliqua verò super terram facta, creata sunt hominis ipsius causa, ut cum ad finem creationis suae prosequendum juvenerit. Unde sequitur utendum illis, vel abstinendum eatenus esse, quatenus ad prosecutionem finis vel conferunt vel obsunt. Pag. 146. Ad bene quidpiam eligendum, nostra sunt paries, in oculo puro ac simplici spectemus quorsum fuerimus creati, nimirum ad laudem Dei & salutem nostram. Quapropter eligenda sunt ea tantum, quae conducunt ad eum finem: cum ubique fini medium, non medio finis habeat subordinari. Unde errant, qui uxorem ducere primitus, seu beneficium adipisci statuerunt, atque ita demum Deo inservire, utentes propositè sine & medio, nec ad Deum tendentes rectè. Atqui è contrario planè agendum est, propositò primum divino cultu, tamquam sine nostro, & electo deinceps conjugio, vel sacerdotio, ceterisque rebus omnibus, quatenus expedit ad præfixum finem ordinatis.

95 Dionysius Carthusianus in lib. de pass. animæ art. 3. Quomodo ordo est in potentiis animæ, sic ordo servandus est in actibus eius atque objectis. Sicut enim omnes inferiores potentiae, ad intellectivas potentias, scilicet rationem & voluntatem, naturaliter ordinantur, finaliterque referuntur, & propter eas anima tribuuntur; sic actus, & item objecta inferiorum potentiarum, ad actus & objecta rationis & voluntatis ordinantur... ad bene vivendum necesse est. Non ergo debemus in sensibilibus rebus morari & affectu amplius immorari, occupari, aut affici, nisi in quantum operationi rationis & recte voluntatis utile est & necesse. Nam quae ordinantur ad aliquem finem, disponenda ac moderanda sunt secundum exigentiam finis. Objecta verò rationis & voluntatis, cum sint communia, multa includunt, in quibus sunt aliqua summa, quae & ceterorum fines rectè censentur, ideoque ad ea referenda sunt reliqua, nec amplius cognoscenda seu diligenda, neque tractanda vel aspicienda sunt, nisi prout utile est vel necesse ad cognitionem atque amorem summorum ac nobilissimorum rationis voluntatisque objectorum. In omni etenim multitudine bene disposita est aliquod primum & summum, quod inferiorum finis vocatur, & secundum eius exigentiam inferiora merito disponuntur. Objectum autem rationis est verum, voluntatis quoque objectum est bonum intellectualiter cognitum. Omnium autem verorum, omniumque bonorum primum & summum est Deus gloriosus & sanctus (quippe cum ipse sit veritas exemplaris, bonitasque fontalis, ex quo omnia vera ac bona exorta sunt) omnium

ergo verorum cognitio, omniumque bonorum dilectio, imò omnis intellectualis operatio, & universaliter universarum animarum virtutum motus & actio, ad primam veritatis contemplationem atque divinam bonitatis amorem sunt ordinanda... Deus namque est illud unum... ad cuius intuitum atque affectum tota est mentis nostra dirigenda intentio, erigenda profectio.

3°. Nulla creatura habet esse à se. Nulla ergo creatura habet esse propter se. Quemadmodum enim omnis creatura habet esse à Deo tamquam primo principio; sic habet esse propter Deum, tamquam finem ultimum (utpote qui æquè essentialiter est finis ultimus omnium, quam principium primum omnium); sed quod non habet esse propter se, in ordine rerum, non habet rationem finis. Et quod in ordine rerum non habet rationem finis, rationem finis habere non debet in ordine amoris (cum talis esse debeat ordo amoris, qualis est ordo rerum.) Nulla igitur creatura, salvo ordine amoris, amari potest finaliter propter se.

CAPUT XIII.

Majus bonum, salvo amoris ordine, referri non potest ad minus bonum, velut amoris finem, seu positivè, seu negativè ultimum.

97 **S**ensus est, quod majus bonum finaliter amans propter minus bonum, v. g. Deum propter temporalia beneficia, vel propter nummum, peccet contra amoris ordinem: Cujus ratio est, quia amoris ordo postulat, ut minora bona amentur propter majora seu meliora, non contrà. Nec enim bona, nisi propter meliora appetenda sunt, inquit Bernardus in lib. de diligendo Deo. Quia scilicet majora propter minora amare, velut propter amoris finem, est minora plus amare quam majora. Cum amoris finis plus ametur, quam id quod propter finem amatur. Quia propter quod unum quodque tale est, & illud magis. Quod ad propositum applicat S. Thomas 2. 2. q. 26. a. 3. arg. sed contrà. Et sicut principia, quæ sunt ratio cognoscendi conclusiones, secundum Dialecticos plus cognoscuntur: sic finis, qui est ratio amandi media ad finem, plus amatur.

Accedit 1°. quod finis ametur propter se, & ratione sui; medium autem nec propter se, nec ratione sui. Quod autem propter se, & ratione sui amatur, magis amatur, quam quod solum amatur propter aliud; imò istud tunc propriè non amatur, sed illud dumtaxat, uti probatum est n. 51. 52. & 53.

2°. Quod mansoria dilectio (qualis est dilectio rei finaliter propter se) potior sit quam transitoria, qualis est dilectio rei, quæ solum amatur propter aliud, adeoque non sistit in ipsa, sed transit in amoris finem, in quo solo sistit & manet.

3°. Quod amor medii, ut talis, sit affectus purè ministerialis, respectu amoris finis, ut talis, utpote ei serviens velut trahenti ip-

sum in scopum suum. Finis enim est mensura eorum quæ amantur & adhibentur propter finem, ut constat ex dictis n. 49. atque in corde amantis habet principatum & imperium in affectus & actiones necessarios vel necessarias seu utiles ad finem, ut constat ex dictis n. 50. Unde & quæcumque res propter aliud queritur, sine dubio inferior est quam id propter quod queritur (inquit Augustinus l. 2. de serm. Dom. in monte c. 55.) Et ideo illud primum est, propter quod rem istam queris. Quapropter si Evangelium aut regnum Dei propter cibum querimus, priorem facimus cibum, & posterius regnum Dei. Et in Psal. 72. Qui aliud premium petit à Deo, & propterea servire vult Deo, charius facit quod vult accipere, quam ipsum à quo vult accipere. Ita etiam Prosper, seu Julianus Pomerius l. 3. vit. contemplat. c. 25. Si Deus propter illa quæ præstat, amatur... jam illud, propter quod diligitur, ei, quod dictu nefas est, antefertur.

101 Quomodo ergo (inquies) Pater æternus proprio filio non pepercit, sed pro nobis omnibus redimendis tradidit eum? Quomodo ipse Dei Filius (nobis haud dubie melior, & in infinitum melior) propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de calis?

Respondeo nec Patrem, nec Filium ista fecisse ultimæ propter nos, nostramque redemptionem & salutem tamquam finem, sed propter nos quidem, nostramque redemptionem & salutem, tamquam subjectum indigentia; propter gloriam autem suam, manifestandamque infinitudinem sui erga nos amoris, tamquam finem. Quomodo etiam Ecclesia Deo spirituales preces, sacrosanctumque altaris sacrificium Deo offert ad impetranda temporalia beneficia, v. g. pluviam, pacem, &c. non in istis velut in fine harendo, sed ista nobis velut subjecto indigentia impetrando, eademque ipsa ad Dei gloriam & obsequium, gratiasque ipsi persolvendas referendo. Ad quod significandum, Collectam pro pace, *Dens à quo sancta desideria, &c. concludit sic: & corda nostra mandatis tuis dedita, &c. Collectam etiam pro infirmis concludit hunc in modum: ut reddita sibi sanitate, gratiarum tibi in Ecclesia referat actiones.*

CAPUT XIV.

Ex allata regula de ordine amoris, momentosa derivantur corollaria, ut quod, inter creaturas, illa præ aliis sint amanda, quæ Deo sunt propinquiores, &c.

102 **R**atio est, quia quanto sunt Deo viciniore, tanto meliores, ut perspicuum est ex Angelico isto principio: *Ea quæ sunt ad finem (uti sunt omnes creaturæ respectu Dei) sortuntur bonitatem ex ordine ad finem: & ideo quanto sunt fini propinquiora, tanto sunt meliora.* Sed ordinatus amor postulat ut meliora, seu majora bona præ minoribus diligantur.

Cum talem esse oporteat amoris ordinem, qualis est ordo rerum; ergo.

Et hinc creaturæ rationales irrationabilibus, spirituales corporalibus, æternæ temporalibus sunt in amore præferenda, sicut & bona publica privata, ut Augustinus docet epist. 52. & 120.

Contra hanc regulam peccant, qui æternam suam vel proximi salutem perdunt pro honore temporali, duellando, abortum procurando, factumque in æternum perdendo, &c.

Neque hoc tantum sequitur ex allata regula de ordine amoris, sed & insuper 1°. inter creaturas rationales, eas quæ Deo viciniore sunt, præ aliis amandas esse. Ob rationem n. 75. allatam. Quia verò triplici in ordine aliæ viciniore sunt, vel scilicet in ordine gratiæ, vel in ordine naturæ, vel in ordine superioritatis; ordine gratiæ viciniore præferenda sunt viciniore ordine naturæ vel superioritatis. Quia perfectissima conjunctio, atque adeo vicinia ad Deum (citra hypostaticam unionem) est per gratiam, per quam homo Dei amicus, filius, & divina consors naturæ efficitur. Ideo extraneus justus in amore præferendus est propinquo injusto, ut docent Ambrosius l. 2. de Offic. c. 7. *Boni domestici sunt malis filiis præferendi.* Prosper, vel Julianus Pomerius l. 3. vitæ contempl. c. 15. *Si propinquos nostros, quamvis incompositos, turpes & malè moratos, plusquam quoslibet Sanctos (quos à nobis secundum carnem vocamus extraneos) diligamus, non solum carnaliter diligimus, sed etiam graviter in tali eorum dilectione peccamus.* Bernardus seu Author libri de modo bene vivendi ad sororem, inter opera ipsius to. 5. *Plus debemus diligere extraneos, qui nobis sunt conjuncti vinculo charitatis Christi, quam propinquos qui Deum non diligunt, nec Deo servant.*

Inter creaturas verò, Deo per gratiam conjunctas, præferenda illæ, quæ gratiæ & sanctitate præminent; proinde Deipara virgo diligenda plus cæteris Sanctis post Christum.

Similiter Angeli hominibus, ipsis etiam hominum animabus, ordine naturæ præferendi sunt, sicut & hominum animæ corporibus. Superioritatis denique ordine, superiores spirituales temporalibus sunt præferendi, & inter temporales, qui magis præcellunt. Cæteris tamen superioribus temporalibus parentes secundum aliquid præferendi sunt, utique secundum quod principium sunt vitæ nostræ; qua ratione Deo, rerum omnium principio, viciniore sunt.

Sequitur 2°. inter creaturas non rationales, eas præ aliis à nobis amandas & amplectendas, quæ magis promovere nos possunt ad conjunctionem cum Deo, utpote hac ipsa ratione excellentiores. Hinc virtus magis amanda quam corporalis vita, quam scientia, quam honor & fama, quam temporalia bona, &c. Cujus oppositum faciunt, qui virtutis acquisitionem negligunt, ut vel scientiam, vel bona temporalia acquirant, vel majus studium & sollicitudinem adhibent pro istis comparandis, quam